

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2
SCHOOL ADMINISTRATIVE STRATEGY UNDER THE JURISDICTION
OF PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

¹เกียรติศักดิ์ สาสุทธิ์

¹Kiattisak Sasut

มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ประเทศไทย

Pathumthani University, Thailand

¹totobangkoknoi@gmail.com

Received: January 6, 2023; **Revised:** February 22, 2023; **Accepted:** March 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียน 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียน และ 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ได้สร้างขึ้นโดยประยุกต์ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานโรงเรียนของ Wright and others ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 30 คน, ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 คน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามการสนทนากลุ่ม และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์การบริหารโรงเรียน มีจำนวน 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วยกลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 การบริการจัดการด้านงบประมาณ กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการด้านบุคคล กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา 2) ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 4 กลยุทธ์

¹อาจารย์ ดร.,หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มี 48 องค์ประกอบได้แก่กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ มี 16 องค์ประกอบ กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านงบประมาณ มี 10 องค์ประกอบ กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านบุคคล มี 13 องค์ประกอบ กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา มี 9 องค์ประกอบ 3) ผลการประเมิน กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

Abstract

The purposes of this research were to; 1) to study school administrative strategy, 2) to develop school administrative strategy and 3) to estimate school administrative strategy under the Jurisdiction of Phra Nakhon Sri Ayutthaya Primary Education Service Area Office 2. This research was studied by mixed method research. The conceptual framework of this research was applied from concepts and principles of school administration strategy (Wright and others). The target population consist of 30 administrators, assistant school administrators and teachers under the jurisdiction of Phra Nakhon Sri Ayutthaya primary education service area office 2 selected by purposive random sampling. The instruments used in this research was interview, focus group questionnaires and evaluate suitable and reliability by 30 experts with reliability of the whole questionnaire .85 . The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and context analysis. The research results revealed that :1) school administrative strategy was 4 strategies that the first strategy was academic development of learning, the second strategy was budget management service, the third strategy was personnel management and the fourth strategy was development of educational management. 2) the result of school administrative development strategy under the jurisdiction of Phra Nakhon Sri Ayutthaya primary education service area office 2 were 4 strategies with 48 components that academic development of learning was 16 components, budget management service was 10 components, personnel management was 13 components and development of educational management was 9 components. 3) estimate result of school administrative strategy under the jurisdiction of Phra Nakhon Sri Ayutthaya primary education service area office 2 found that suitability, possibility and usefulness were at much level.

Keywords: Strategy; School Administrative; Phra Nakhon Sri Ayutthaya primary education service area office 2

บทนำ

การบริหารการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญโดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด การดำเนินงานในเรื่องใดก็ตามจะสำเร็จลุล่วงต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่ดี และหน้าที่ในการบริหารงานก็เป็นความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละแห่งว่าจะใช้กลยุทธ์อะไร ในการบริหารงานสถานศึกษาของตนให้ประสบผลสำเร็จมีความเป็นเลิศในทุกๆ ด้าน กลยุทธ์ในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องมีและสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการบริหารงานของโรงเรียนในทุก ๆ ด้านขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ อำนาจในการตัดสินใจทุกอย่างอยู่ที่ผู้บริหาร ดังนั้น การใช้กลยุทธ์ในการบริหารงานโรงเรียนจึงเป็นหัวใจในการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจ หน้าที่ในการจัดการศึกษาและในการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 15) ซึ่งการจัดการศึกษาในระบบเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาที่กำหนดให้มีสองระดับคือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา (มาตรา 16) และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้จัดในสถานศึกษา (มาตรา 18) และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ และ ข้อบังคับของสถานศึกษา และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้การบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (มาตราที่ 39) และสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐาน สร้างความเป็นเลิศ และยกระดับสู่มาตรฐานสากล ตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 80 (3) กำหนดให้รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (2560: 50) และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญในหลาย ๆ บริบท การปฏิรูปประเทศ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) และสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2520 ให้ความสำคัญกับการศึกษาว่า

“การให้การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการหล่อหลอม วางรูปแบบให้แก่คนรุ่น ทั้งความรู้ ความสามารถ ทั้งจิตวิญญาณ” ดังที่ พรทิพย์ สุวรรณกุล, (2553: 2) กล่าวว่าตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ตามมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยยึดหลักการการจัดระบบโครงสร้างและ กระบวนการจัดการศึกษาให้มีความเป็นเลิศ ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งในระดับชาติและ ระดับกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีการนำกลยุทธ์เชิง ธุรกิจและอุตสาหกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา โดยมุ่งหวังเพื่อยกระดับการศึกษาของ ชาติสู่ระดับสากลโดยใช้หลักการ การประกันคุณภาพ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การบริหาร องค์กรการเรียนรู้ การจัดคุณภาพโดยรวม การนำระบบ โดยมุ่งหวังให้มีการจัดการศึกษาที่มี คุณภาพสอดคล้องกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง โรงเรียนจะต้องจัดเตรียมการให้มีการปรับปรุงหลักสูตร การสอน และองค์การ เพื่อทำหน้าที่ต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Razik and Swanson, 2001) และผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ริเริ่มให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในโรงเรียน (Cunningham and Cordeiro, 2000)

ซึ่งกลยุทธ์เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ในระยะยาว การทำให้กลยุทธ์เป็นความจริงต้องมีทั้งการวางแผน และการ จัดการ ถ้าปราศจากการจัดการกลยุทธ์แล้ว องค์กรจะขาดความมุ่งหมายและทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมของการแข่งขันในปัจจุบัน การพัฒนากลยุทธ์ที่บรรลุความสำเร็จ ผู้บริหาร จะต้องเข้าใจกลยุทธ์ กระบวนการเชิงกลยุทธ์ และทุกระดับภายในองค์กรต้องมีส่วนร่วมเพื่อการ พัฒนาและการดำเนินกลยุทธ์ สมยศ นาวิการ, (2556: 53) ดังนั้นการบริหารที่ดี และต้องการ ประสบความสำเร็จในอนาคต จะต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะโลกแห่ง การบริหารมีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะต้องปรับตัวให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงนั้น ถ้าผู้บริหารขาดความชำนาญในการกำหนดกลยุทธ์การปฏิบัติตามกลยุทธ์ จะทำให้ไม่สามารถพัฒนาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ ผู้บริหารในระดับองค์กรต่าง ๆ จึงต้องให้ ความสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการกำหนดกลยุทธ์และกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่มี รูปแบบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสใน การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพตามมาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้พัฒนาระบบและจัดทำแผน

ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดและคุณภาพและมาตรฐานการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยได้น้อมนำพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณบดินทรเทพยวรางกูร สู่การปฏิบัติและปลูกจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อนำข้อค้นพบกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ใช้ในการศึกษา กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ

หรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 10 คน ครู จำนวน 10 คน รวม จำนวน 30 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน เอกสารอื่น รวมทั้งจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มาสังเคราะห์โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของ การวิจัย มีองค์ประกอบดังนี้ 1) กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ 3) กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการด้านบุคคล 4) กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) สัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีลักษณะการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 17 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จำนวน 1 ฉบับ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence: IOC) และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542)

4.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test of Independent Samples) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จากแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รอง ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 15 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมี 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการด้านบุคคล กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งพบว่า สภาพกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนจำนวน 4 กลยุทธ์ มี 48 องค์ประกอบ

2.การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ มี 16 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จัดทำการ วิจัยและการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ และสังคม ทุกปี การศึกษา 2) ทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และมีความรู้และความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข 3) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล 4) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา 5) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จักประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 6) จัดการเรียนการสอนโดย ผสมสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีต่อสังคมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุก ๆ ด้าน 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ และมีความรู้ ความสามารถ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทั้งผู้สอน และนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ 8) จัดการ

เรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลาและสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 9) การจัดการและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ 10) จัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและการประเมินผลของโรงเรียน 11) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้ และอนุมัติผลการเรียน 12) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้นและแจ้งผลการเรียนแก่ผู้ปกครองเป็นระยะ และจัดสอนเสริมพัฒนาเด็กเก่ง ประเมินตามสภาพจริง สอนซ่อมเสริมนักเรียน ที่เรียนอ่อน 13) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงทุกภาคเรียน 14) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล การประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียน การสอน 15) ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ เป็นรายปี รายภาค และตัดสินผลการผ่านช่วงชั้น และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 16) มีคณะกรรมการเทียบโอนของสถานศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ดำเนินการและเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติ

กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการเงิน ข้อมูลทางการเงินของโรงเรียน คือ แผนชั้นเรียน ข้อมูลครู ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานศึกษาโดยความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) จัดทำระบบงบประมาณรายจ่าย โดยจัดทำล่วงหน้าระยะปานกลางและแผนงบประมาณ 3) เสนอแผนงบประมาณเพื่อขอความเห็นชอบ โดยเสนอแผนต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นคำขอตั้งงบประมาณต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) จัดทำแผนงบประมาณ โดยจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณจะต้องทำร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่ 5) ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย 6) วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยวางแผนการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 7) วิเคราะห์และประเมินความประหยัด และคุ้มค่าในการใช้จ่ายทรัพยากรของโรงเรียน 8) วางแผนรณรงค์ส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษา 9) จัดทำข้อมูลสารสนเทศและระบบการรับการจ่ายทุนการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คุ้มค่า และมีความโปร่งใส 10) สรุป รายงาน เผยแพร่ โดยจัดทำสรุปรายงานเผยแพร่ และเชิญผู้มีเกียรติ ผู้สนับสนุนทุนการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นกลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารจัดการด้านบุคคล มี 13 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เสนอความต้องการบุคลากร เสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของเครือข่ายโรงเรียน 2) ดำเนินการสรรหาและจัดจ้าง เพื่อปฏิบัติการในตำแหน่งตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผ่านการเห็นชอบของกลุ่มเครือข่าย และคณะกรรมการสถานศึกษา 3) แจ้งภาระงานและมาตรฐานเกี่ยวข้อง แจ้งภาระงาน มาตรฐาน คุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นลายลักษณ์อักษร 4) ดำเนินการทดลองปฏิบัติหน้าที่ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานหรือเตรียมความพร้อมอย่างเข้มสำหรับผู้ได้รับบรรจุเข้า

เป็นข้าราชการในตำแหน่ง “ครูผู้ช่วย” พร้อมนำเสนอประวัติและผลงาน 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาบุคลากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด 6) รายงานผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ/เตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม แล้วแต่กรณีต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) ดำเนินการแต่งตั้ง/สั่งให้พ้นจากสภาพ 8) ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคคล ส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพและประสิทธิภาพสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพการศึกษา 9) สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร โดยยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์ และวิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม 10) วิเคราะห์ความจำเป็น โดยวิเคราะห์ความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนา 11) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร 12) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผนที่กำหนด 13) สร้างและพัฒนาเครือข่ายในการพัฒนาบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประสานกับเครือข่ายการศึกษา เพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของโรงเรียน 2) เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษา เพื่อให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทราบ 3) กำหนดแผนแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย อย่างชัดเจน 4) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่าย 5) กำหนดแนวทางการวางแผน การบริหาร อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 6) บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ มั่นคง ปลอดภัยและสวยงาม 7) ติดตามและตรวจสอบและสำรวจการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา 8) สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจ และความถนัดของนักเรียน 9) สรุป และประเมินผลเพื่อการปรับปรุง

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายกลยุทธ์ พบว่า มีผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยไปหาน้อย 3 ลำดับแรกเป็นรายกลยุทธ์ คือ ด้านความเหมาะสม พบว่า กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และกลยุทธ์ การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา รู้อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษา กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 จากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายมาสังเคราะห์หากกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้กลยุทธ์จำนวน 4 กลยุทธ์ มี 48 องค์ประกอบ

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 4 กลยุทธ์ 48 องค์ประกอบ ดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับ กรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aikens, (2002 : 2105-A) ได้ศึกษาการพัฒนา กลยุทธ์ที่สามารถจะลดอุปสรรค และผลเพิ่มการปฏิบัติการทางวิชาการ การมีพฤติกรรมในทางบวก ความสามารถในการทำแบบทดสอบมาตรฐานให้ได้ดี และมีโอกาสที่จะได้เข้าเรียนต่อหลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คือ ให้สัมภาษณ์ และการอภิปรายกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ร่วมการวิจัยซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนที่ขึ้นเรียนภาษาอังกฤษบทที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนหนึ่ง ในสหรัฐภาคตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความเข้าใจชัดเจนขึ้นเกี่ยวกับความต้องการ ที่จะให้มีประสบการณ์ทางการศึกษาของบุตรหลานของตนในทุกระดับชั้น อุปสรรคที่พบได้ระบุและแบ่งประเภทออกได้ 2 ด้าน ใหญ่ ๆ คือ การสื่อสารและการร่วมมือกันปฏิบัติ ผู้ปกครองกล่าวอย่างชัดเจนว่าการสื่อสารและการร่วมมือกันปฏิบัติที่เข้มแข็งและมีประสิทธิผลมากขึ้น เป็นกุญแจสำคัญที่จะกำจัดอุปสรรคเหล่านี้ให้ได้จึงจะทำให้ผู้ปกครองกระตือรือร้นในการเข้ามาร่วมกิจกรรมมากขึ้น และได้มีบทบาทมากขึ้นในการช่วยบุตรหลานของตนให้ศึกษาเล่าเรียนจนจบ บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่สูงขึ้นและอยากที่จะเรียนตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สเตทแมน Stedman, (1987: 215) ที่ศึกษาวิจัยถึงความสำเร็จของโรงเรียนและสรุปได้ว่าลักษณะ ที่แสดงถึงความสำเร็จ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประสิทธิผลของโรงเรียนคือ 1) การเน้นที่ชาติพันธุ์และเชื้อชาติ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 3) การร่วมกันวางแผนดูแลนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง 4) หลักสูตรที่เน้นทางวิชาการ 5) การใช้และพัฒนาคูอย่างมีประสิทธิภาพ 6) การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด 7) ความรับผิดชอบของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน 8) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย 9) การสอนที่ปราศจากปัญหา อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คาวิลและสปริงส์ Caldwell and Spinks, (1990: 5) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) เน้นการเรียนการสอน 2) ความสามารถในการรับการตรวจสอบได้ 3) การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และ 4) การมีแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารและครู ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีความสอดคล้องในองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาวิชาการแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัย กิตติศักดิ์ เฟื่องสกุล, (2558) ได้สรุปไว้ว่า กลยุทธ์การจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน กลยุทธ์ที่ได้มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน 2) ปฏิรูประบบบริหารจัดการให้มีคุณภาพ 3) พัฒนาคูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้ 4) พัฒนาแผนจัดการความรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และ 5) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิภาคในอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับ หอมจันทร์ จรยาเอก, (2560) ได้สรุปว่า กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์การพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้ 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ 4) กลยุทธ์การพัฒนางานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรและนักศึกษา 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อการเรียนรู้ของบุคลากร และ 6) กลยุทธ์การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีการรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนจากการพิจารณาเห็นได้ว่ามีความสอดคล้อง Moxley, (2003: 359-413) ได้ศึกษากระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่นำมาใช้ในโรงเรียนระดับตำบลทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา มีจัดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ในโรงเรียนระดับตำบลทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาและถูกนำมาใช้ในโรงเรียน โดยการศึกษาครั้งนี้สำรวจจากผู้อำนวยการ 180 คน จาก 6 รัฐ ได้แก่ ฟลอริดาจอร์เจีย แคลิฟอร์เนียได้เทเนซซี คอนดักท์ และมิสซิสซิปปี ผลการวิจัยพบว่า 84.5 % ของโรงเรียนมีแผนกลยุทธ์ที่เป็นปัจจุบัน 94.4 % ของผู้อำนวยการเห็นด้วยกับผลของการวางแผนกลยุทธ์ได้มีการนำแหล่งทรัพยากรระดับตำบลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นด้วยกับประโยชน์ของการวางแผนกลยุทธ์ที่สร้างคุณค่าให้กระบวนการทำงาน และ 66.7% ของผู้อำนวยการ จัดให้มีการวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูงหรือสูงมาก ซึ่งในการจัดอันดับประสิทธิภาพของการวางแผนกลยุทธ์ของผู้อำนวยการนั้นมีความสัมพันธ์กับการใช้แหล่งทรัพยากรของตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นคุณค่าที่ได้รับจากกระบวนการวางแผนกลยุทธ์และกระบวนการในการเป็นผู้นำทางการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบโดยทั่วไป ได้แก่ วิสัยทัศน์ ภารกิจ การกำหนดเป้าหมาย การตรวจสอบการปฏิบัติงานกลยุทธ์แผนการปฏิบัติ ความก้าวหน้าในการวัดผล และประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในเรื่องของกลยุทธ์ที่ 2 การบริหารจัดการด้านงบประมาณ และสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน, (2552: 254) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1 การบริหารสถานศึกษา 2. การบริหารและการสนับสนุน 3.การพัฒนาบุคลากร 4. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ Chen , (2004: 124-140) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ พบว่า ปัจจุบันองค์การที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการนำการจัดการความรู้มาใช้ในองค์การ คือ มีผู้นำที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้โดยกำหนดไว้เป็นวิสัยทัศน์ขององค์การ และมีกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ด้วย และสอดคล้องกับ Arpie , (2014: 53-72) ได้ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ในองค์กรที่เน้นผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก พบว่า นโยบายการบริหารองค์กรที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้องค์กรเกิดการยอมรับระบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ การเปลี่ยนแปลงแนวการบริหารงานนี้ทำให้การปฏิบัติงานเป็นลักษณะของการดำเนินธุรกิจมากขึ้น เน้นลูกค้า และผลการปฏิบัติและผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก ทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนสร้างความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสในการทำงานอีกด้วย สอดคล้องกับ นงลักษณ์ เรือนทอง, (2550) ได้แบ่งองค์ประกอบการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 1) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ 3) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 4) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 5) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 6) เน้นการเรียนการสอน 7) การสอนที่มีวัตถุประสงค์ 8) มี

ความคาดหวังต่อนักเรียนสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีความสอดคล้องกันในเรื่องกลยุทธ์ ที่ 3 การบริหารจัดการด้านบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ออสตินและเรลโนลท์ Austin and Reynolds, (1990: 167) ที่ศึกษาวิจัยและรายงานว่าการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องมีลักษณะที่แสดงถึงความสำเร็จดังนี้ 1) การจัดอาคารสถานที่ 2) ภาวะผู้นำ 3) ความมีเสถียรภาพของบุคลากร 4) การจัดระบบของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาบุคคล 6) การจัดเวลาเรียนให้มีประโยชน์สูงสุด 7) ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ 8) การมีส่วนร่วมและได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 9) การวางแผนร่วมกัน 10) ความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 11) การมีเป้าหมายและความคาดหวังร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันในเรื่องของการบริหารวิชาการ การจัดระบบของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การจัดอาคารสถานที่ การพัฒนาบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัย ธาดา อักษรขึ้น, (2557) ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียน โสตรศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้าประกอบด้วย 7 องค์ประกอบคือ 1) กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร 2) กลยุทธ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 3) กลยุทธ์ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา 5) กลยุทธ์การพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 6) กลยุทธ์การบริหารจัดการด้านงบประมาณ 7) กลยุทธ์การพัฒนาวิชาการเพื่อการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาและสอดคล้องกับกลยุทธ์งานวิจัยครั้งนี้ คือกลยุทธ์ที่ 4 ด้านการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้

2. ประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ถือได้ว่ากลยุทธ์การบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นกลยุทธ์ที่ประกอบด้วยกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ได้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งล้วนแต่มีความสามารถ มีประสบการณ์ในด้านการบริหารโรงเรียน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิสามารถให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริงทุกขั้นตอนอย่างดี เมื่อนำมาประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นกลยุทธ์จำนวน 4 กลยุทธ์ 48 องค์ประกอบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนควรนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโรงเรียนโดยจัดลำดับความสำคัญของแต่ละกลยุทธ์ ให้เหมาะสมกับบริบทจริงในโรงเรียน และคำนึงถึงนโยบายทางการศึกษา พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้มีประสิทธิผล และควรนำกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยการประสานสัมพันธ์กับเครือข่าย เพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวางแผนร่วมกัน ค้นหาวิธีบำรุงรักษา พัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้สวยงาม ปลอดภัย พร้อมใช้งาน ติดตาม ดูแล ตรวจสอบ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ตามความถนัด สนใจ ของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: ศรุสสภา
- กิตติศักดิ์ เพ็ญสกุล. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ประชาคมอาเซียน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- กัลยา วาณิชยปัญญา. (2546). การใช้ SPSS for Window ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). การวิจัยเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ทิพย์ลิเคชั่น.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ธาตา อักษรขึ้น. (2556). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนโสตศึกษาของประเทศไทยในทศวรรษหน้า. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พ.ศ.2553). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1 (19 สิงหาคม 2542)
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก หน้า 1 (6 กรกฎาคม 2546)

- พรทิพย์ สุวรรณกุล. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อลูกค้าในการเลือกใช้บริการลินเชื่อ : กรณีศึกษาธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วันเพ็ญ บุรีสูงเนิน. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมยศ นาวิกา. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. เรียกใช้เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2563 จาก : <http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560) *หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2548). *กลยุทธ์การตลาด การบริหารการตลาด และกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: อีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- หอมจันทร์ จรรยาเอก. (2560). *กลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- Aikens, A.M. (2002). “*Parental Involvement : The Key to Academic Success,*” Dissertation Abstracts International.
- Arpie, B.G. (2014). “*Strategic Management in a Performance Based Organization,*” Journal of Teacher Education.
- Austin ,G.E.& Reynolds. (1990). *L.Managing for improved school effectiveness : An international surey*. School Organization.
- Caldwell,B.J.and Spinks, J.M. (1990). *The Self – Managing School : Administrative Science Quarterly*. London : Tayor and Francis (Mimeographed)
- Chen, L.Y. (2004). “*An Examination of the Relationships Among Leadership Behaviors, Knowledge Sharing, an Organizations Marketing Effectiveness in Professional Service Firm that have been Engaged in Strategic Alliances,*” Journal Educational Research.
- Cunningham, W.G., & Cordeiro, P.A. (2003). *Educational leadership: a problem-based approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- Moxley, S.E.(2003) “*Strategic Planning Process Used in School Districts in the Southeastern United States,*” Dissertation Abstracts International.
- Razik, T.A. & Swanson, A. D.,(2001). *Fundamental concepts of educational leadership*. (2nd ed.), New Jersey : Merrill Prentice-Hall.
- Stedman, Lawrence C .(1987). “*It’s time we chang the the effective schools formula.*”